

Apoloetikens återkomst

»En del människor tror att fotboll är en fråga om liv och död. Jag avskyr den inställningen. Jag kan försäkra er om att det är mycket allvarligare än så.» Yttrandet fälldes av den legendariske Liverpoolmanagern Bob Paisley. Han hade förstås rätt. Fotboll tycks för många vara mer väsentligt än liv och död, annars hade den inte orsakat kravaller, huliganism och även krig – som det beryktade 100-timmarskriget sommaren 1969 mellan El Salvador och Honduras sedan det förra laget vunnit i VM-kvalet.

Hängivna fotbollsfans skulle tveklöst försvara inte bara inställningen till fotboll utan också det egna lagets alla förtjänster. Och än mer, en sann supporter följer sitt lag i medgång som motgång.

Varför är det så? Varför försvaras någonting, som i ett djupare perspektiv knappast kan vara livsviktigt, ända till sista ordet och ibland blodsdroppen? Religionerna kan förvisso orsaka krig och våld men delar detta med fotboll, många lagidrotter och ateistiska politiska system. Att lojaliteten med det egna fotbollslaget, eller vilken lagsport som helst, hör ihop med identitetskänslan är uppenbart. Varje supporter vet var hans hjärta hör hemma. Om du inte kan ta med dig någonting annat hemifrån när du flyttar till ett nytt land, så kan du åtminstone fortsätta att ha hjärtat kvar i hemmalaget.

Men försvarar vi den kristna trons totalt livsavgörande betydelse med samma intensitet? Det går att tala fotboll i lunchrummet men det är betydligt svårare att tala kristen tro. Försök att prata om Jesus i stället för om Zlatan och atmosfären i den hetaste bastu fryser till is. Det oväsentliga engagerar, medan vi tiger om det mest livsavgörande. För en supporter till Jesus Kristus vet att det i sanning är en fråga om liv och död, vilket Paulus ofta konstaterar som i Romarbrevet: »Jag arma människa, vem skall befria mig från denna dödens kropp? Men jag tackar Gud, genom Jesus Kristus, vår herre!» (7:24–25).

Grundaren av den evangeliska Saddleback Church i Kalifornien, pastorn och författaren Rick Warren, noterade träffande att »om man inte står för någonting kommer man att falla för vad som helst. Det ironiska är, att människor ofta har starka övertygelser om oviktiga frågor (fotboll, mode, osv.), medan de har vaga övertygelser om viktiga frågor (som om vad som är rätt och fel).»

Det har i postmodernismen funnits en tendens att sanningen varken kan hävdas, förklaras eller försvaras, en tanke som även infekterat kyrkan. Sanningen är inte längre objektiv utan subjektiv. Med denna sanningens relativisering har följt en tveksamhet om det går att rationellt argumentera för den kristna tron, rentav om man ens vill stå upp till trons försvar. Har inte var och en sin egen sanning? Är inte den kristna tron som en påse i vilken man kan lägga sitt eget favoritgodis?

Visserligen övertygas många om den kristna trons sanning mer genom hur kristna lever än av argument och saklig diskussion. Inte desto mindre behöver vi ge skäl för vår tro, avvärja ovederhäftiga argument, bestrida falska uppfattningar om trons innebörd och inte falla i farstun inför ofta upprepade osakligheter som om de vore sanningar. Vi behöver förnya apoloetiken, på nytt ge skäl och argument för Guds existens, för Jesus Kristus som frälsare, för den kristna trons avgörande dogmer.

Skapelse och evolution? Det ondas existens? Guds allmakt? Den uppenbarade och fördolde Guden? Hur kan Gud tillåta? Är tron bara en projektion av mänsklig längtan och behov av trygghet? Är alla gudsbilder lika sanna och endast en spegling av männi-

skan själv? Människan, Guds avbild? Ändå så ond? Skulden? Är alla religioner lika sanna? Har islam och kristen tro samme Gud? Jesus? Guds Son, verkligen?

Frågorna är otaliga. Exempelen skulle kunna mångfaldigas, tidlösa frågor som ikläs tidens mode. Men kyrkan har tänkt. Svar har mejslats fram genom seklerna. Den kristna tron låter sig försvaras och får inte upplösas i att allting flyter.

Både Paulus och Petrus gav skäl för sin tro på Jesus Kristus. De argumenterade, de manade de kristna att alltid vara »beredda att svara var och en som kräver besked om ert hopp» (1 Petr. 3:16). Och Paulus uppmanade de kristna i Kolossai att alltid lägga »era ord väl och ge dem sälta; ni måste veta hur ni skall svara var och en» (Kol. 4:5-6).

Kyrkans dogmer har i relativismens tidevarv misstänkliggjorts. En dogm uppfattas lätt som en fyrkantig låda i vilken den outgrundliga verkligheten trängts in av kyrkofäder och kyrkokoncilier, av påvar och präster. Det utsägliga har så pressats ihop till några korta formuleringar.

Motreaktionen har inte sällan blivit att citera den bibliska utsagan att »Gud är större», en ovedersäglig sanning. Just ordet sanning är centralt, ty »vi är sanningens barn, och om vårt hjärta dömer oss kan vi inför honom övertyga det om att Gud är större än vårt hjärta och förstår allt» (1 Joh. 3:19-20). Att »Gud är större» omintetgör inte dogmernas realitet.

Däremot motsäger Guds storhet det mänskliga hjärtats inskränkta dömande. Det bibliska begreppet »sanning» är inte avgränsat till logikens domän, och även om det också går utöver förnuftet är det inte heller utan förnuft.

Deckarförfattaren Dorothy Sayers hade en mer munter syn på dogmerna. I *Tro eller Kaos* (1947) hävdade hon att »det är försummandet av dogmerna som ger upphov till tråkigheten. Den kristna tron är det mest spännande drama som någonsin har satt människans fantasi i rörelse – och dogmen är dramat». Dogmerna är som prismor i vilka vi anar reflexer av det oanade. Men de är också som byggnadsställningar för tron, resta för att vidmakthålla dess innehåll.

Med detta sagt är det lovvärt att Kyrkostyrelsen i sin skrivelse (KsSkr 2018:1) har »undervisning i kristen tro» som ett delmål i det första av tre mål inför de kommande åren. Avsikten är att den nationella nivån ska bidra »till att stärka, utveckla och förnya församlingarnas undervisning i kristen tro» genom att stimulera »undervisning som väcker nyfikenhet och intresse i vida cirklar i församlingar genom *Program för lärande och undervisning*, så att människor ... ska kunna lära känna kristen tro, tradition och kultur».

SPT:s förhoppning är att detta program ska präglas av apologetisk djärvhet mer än generad försagdhet, mer av klara svar än av den speglade kommentaren »Vad tänker och tror du själv?», mer av trohet mot de inom kyrkan framväxta dogmerna än av tidstypiska trendteologier.

Kyrkan är likt Paulus »sänd att föra Guds utvalda till tro och till kunskap om vår religions sanning» (Tit. 1:1). Vi behöver därför se en apologetikens återkomst. Alla som har att kommunicera kyrkans tro, oavsett om det är i sociala medier, i predikningar eller i vänskapliga samtal, kan lära mycket av kyrkofäderna men också av mer sentida apologeter, inte minst inom den engelskspråkiga världen. För kyrkan har helt enkelt fog för sin tro.